

A KIS ORIENT EXPRESSZEN IS JÁTSZOTT ISZTAMBULTÓL KRAKKÓIG

Berényi Apolló, a bárzongorista

Van miről mesélnie annak a zenésznek, aki magát hivatásos bárzongoristának tartja. Az ötvenhat éves Berényi Apolló közéjük tartozik, a szórakoztatást életcéljának tekinti. Fél Szeged ismeri, fél Szeged számára Apolló neve és zenéje a fiataltságot jelenti.

Aki a keresztségekben az Apolló nevet kapta, arról már születése pillanatában úgy döntöttek az égiek: a művészvilágban a helye. *Berényi Apolló* sorsa tehát ennek megfelelően alakult. Tizenhét évesen – ahogy ő fogalmazott – megszakította kapcsolatát a Tisza-parti gimnáziummal, és vendéglátózni kezdett a Jegesben, vagyis a Jégkunyhóban. Ahová azonban este bemehegett, hogy tízkor a zongora mögé üljön, oda vendégként nem tehetette be a lábát, mert csak tizennyolc éven felülieket engedtek be. (A fiatalabb korosztály kedvéért annyit jegyzünk itt meg zárójelben: egyrészt ilyen időket éltünk 1968-ban, másrészt a Jeges a fiatalok számára nem ajánlott, rossz hírű helynek számított.)

Berényi Apolló az azóta eltelt csaknem negyven esztendőben hol zenekarban játszott, hol szólózott, hol mindkét formációban szórakoztatta a szegedieket. Ma az Apolló Trió egyik tagja a dobos, *Bodó József* és a basszusgitáros, *Szabácsi Tibor* mellett. Öröközöket játszanak rendezvényeken, bálokon, partikon, az 50-es, 60-as évek zenéjét.

Kissé nagyot ugrottunk a legendás 1968-as esztendőből, a vendéglátózás és a hivatásos zenészség kezdetétől, amikor

is a mai öröközödek még friss és modern slágereknek számítottak. Visszalapozva a történetekben: az elkövetkező húsz évben fél Szeged szerzett fiatalkori élményeket Apolló fellépéseiben az Éva presszótól a Szeged bárig, az Annától a Szőke Tiszáig, az akkoriban a focisták törzshelyeként emlegetett Palánktól a Tisza presszóig. A Szeged bárban eltöltött összesen tíz év alatt *Komár Lászlóval*, *Poór Péterrel*, *Cserháti Zsuzsával*, *Medveczky Ilonával*, *Nagy Bandó András*sal együtt emelte az est fényét. Amikor beszélgettünk, eszébe jutott az is, hogy a 70-es években, a Szeged bárban jutott hozzá élete első Ray Ban napszemüvegéhez: egy amerikai belsőépítész ajándékozta neki virágos jökevényében.

Berényi Apolló Ausztriában, Finnországban és Jugoszláviában is zongorázott és énekelt, akkori zenekarával lépett fel itthoni viszonylatban messé honoráriumokért. Majd jött a rendszerváltás és a 90-es évek, amelyek a bárzongorista számára már nem a lehetőségek tárházát kínálták. A most ötvenhat éves Apolló szerint felhígult a vendéglátóipar és a zenei szakma: az egyik oldalon megjelentek a hozzá nem értő tulajdonosok, a másikon az önmagukat bár-

Fellépés a nosztalgiaevonaton

FOTÓ: KARNOK CSABA

zenésznek tituláló hangszer-tulajdonosok, azok a „gépkezelők”, akik helyett a hangszer játszik. „Magnóból és villanycsengőből van diplomájuk, mégis szépen megélnék” – jegyezte meg keserűen a korosodó rocker.

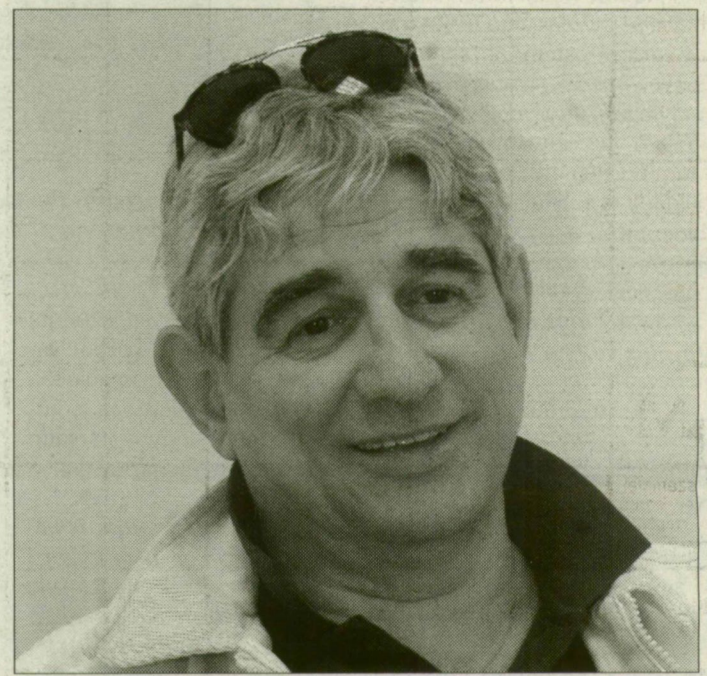
Az élet nagy kalandját jelenti számára, hogy 2002 óta zongorázhat a kis Orient expresszen, vagyis az angol turis-

tákat hosszabb-rövidebb utakra szállító Royal Hungarian Express elnevezésű luxusevönaton. A nosztalgiaevonaton útvonala változatos, hol Isztambul, hol Krakkó, hol Berlin, hol Bukarest a célállomás. Egyszer az igazi Orienten is zenélt, amikor egy svéd zongoristát kellett helyettesítenie.

FEKETE KLÁRA

Mindörökké zene

Azzal kapcsolatban, hogyan tervezi elkövetkező éveit a már szívinfarktuson is átesett rokkantnyugdíjas zenész, azt a választ kaptuk: még sokat szeretne zongorázni, és gondoskodni tizenhat éves lányáról, *Zsófi* jövőjéről. Ebben segíti felszolgáló felesége, *Éva*, akivel 29 éve él együtt, és aki őt képes volt tolerálni. Első házasságából származó harminchárom éves fia, *Berényi Attila* a Sláger rádió hírigazgatója.

Öröközöket játszik együttesével Berényi Apolló FOTÓ: FRANK WETTE

A SZEGEDI IRODALMI FOLYÓIRAT NEM SZÁLLT BE EGYIK LÖVÉSZÁROKBA SEM

Magyar csúcs a Tiszatáj hatvan éve

Csúcstartónak számít a Magyar Örökség-díjas szegedi Tiszatáj: 60 évesen a leghosszabb ideje működő magyar irodalmi folyóirat. Értékközpontúság, nyitottság jellemzi, irányzatoktól és szakértőktől függetlenül publikálnak benne kortárs irodalmunk jelesei. Szerkesztői az új iránti fogékonyság mellett az értékőrzést is fontosnak tartják.

Olasz Sándor főszerkesztő (jobbról), Grendel Lajos Kossuth-díjas író, Gyuris György, a Tiszatáj Alapítvány kuratóriumának elnöke, Marosvári Attila történész és Balogh Tamás irodalomtörténész 2004-ben, a Tiszatáj-díj átadásakor

FOTÓ: KARNOK CSABA

Juhász Gyula Üdvözlés Tömörkénynek című verséből – „Emlékek holdvilágos ablakán át / Nézem a messzi, áldott Tisza táját.” – származik az a szókapcsolat, amely *Péter László* irodalomtörténész javaslatára névadója lett az 1947 tavaszán indult szegedi irodalmi folyóiratnak. A Tiszatáj azóta sajtótörténeti rekordot állított fel: a maga 60 évével csúcstartónak számít a magyar irodalmi folyóiratok között. A lap története – amit egy évtizede *Gyuris György* foglalt össze kötetben – roppant tanulságos.

Az első főszerkesztő, *Madácsy László* lapindító beköszöntőjében azt írta: „...most, amikor útjára bocsátjuk roppant erőfeszítések árán és minden magunkra hagyatottságunkban folyóiratunkat, tanúságot szeretnénk tenni arról, hogy Szegeden vannak, akiket *Kálmány Lajos*, *Móra Ferenc* és *Juhász Gyula* szelleme nemes és jó szándékú munkára tud ihletni.”

A Tiszatáj a reményteljes indulás után az eszmei egyeduralom felé sodródott, majd a forradalom utáni években a politikai konzolidáció szolgálatába szegődött. Főként *Ilia Mihály* főszerkesztőnek köszönhető, hogy a hatvanas-hetvenes évek fordulójától táult a látóhatára, példát mutatott arra, hogyan lehet egyetemes magyar irodalomban gondolkodni. A sorozatos megfigyelésekkel, jelentésekkel méltatlan helyzetbe hozott *Ilia Mihály* 1975-ben lemondott, a szerkesztők az ő távozása után is vállalták az érték- és hagyományőrzést. A hatalom évtizedes rosszallását tetőzte be a Tiszatáj 1986-os betiltása, amiből országos botrány lett. A júniusi számban jelent meg Nagy Gáspár A fiú naplójából című verse, amely-

re *Kádár János* figyelmét is felhívták. A pártvezér úgy hitte, ő lehet a költeményben szereplő Júdás („...és a csillagos estben ott susog immár harminc / évyűrűjével a drága júdásfa: ezüstnyár rezeg / susog a homály követeinek útján s kitünteti őket / lehulló ezüst-tallérokkal érdemeik szerint illón...”). Az MSZMP vezetése a folyóirat feléves szüneteltetéséről határozott. *Vörös László* főszerkesztőnek, helyettesének, *Annus József*nek, valamint *Olasz Sándor* szerkesztőnek „sorozatos közléspolitikai hibák” miatt felmondtak.

Az új szerkesztőkkel 1987 márciusában újraindított lapot nemcsak a korábbi szerzőgárda, hanem az olvasótábor egy része is bojkottálta. A rendszerváltás közeledtével 1989 nyarán társadalmi nyomásra helyezték vissza a folyóirat élére a régi vezetést. A jelenlegi főszerkesztő, *Olasz Sándor* irodalomtörténész 1996-ban vette át *Annus Józseftől* a lap irányítását. A szegedi irodalmi örökség bemutatása, a magyarság és Európa kapcsolatának hangsúlyozása mellett fontosnak tartja a közép-európai kitekintést is. Bár a lövészárkokkal szabdalta magyar irodalmi életben rossz szemmel néznek arra, aki egyik lövészárkot sem választja a folyóirat szerkesztői továbbra is egyetemes magyar irodalomban gondolkodnak.

Ahogy régen is együtt publikált a lapban *Illyés*, *Pilinszky*, *Csoóri*, *Csorba Győző*, a fiatal *Tandori* és a kezdő *Esterházy*, ma is szakértőboroktól, irányzatoktól független nyitottság és értékközpontúság jellemzi a Tiszatáját.

H. ZS.